

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De proprietatibus rerum

Bartholomaeus <Anglicus>

[Lyon], 21. Nov. 1482

De Aere et eius proprietatibus. Liber Undecimus

[urn:nbn:de:bsz:31-326878](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-326878)

De aere et eius proprie.

De Aere et eius
proprietatibus:

Liber Vdecimus.

Hinc de

impressioibus que
fiunt in aere est dicē
duz. Primo de his
que fiunt ex vapo
re calido et sicco / si
cut est ignis perpen
dicularis qui quan

doq; apparet in aere et tunc non est aliud nisi i
pressio generata ex vapore calido et sicco in p
ma aere parte eleuato habente latitudinem i
pfundo et longitudinem in supremo / secundū
figuram flammę piramidem per ignē et motuz
celi inflammato / Secundus est ignis longus q
est impressio generata ex vapore calido et sicco
in suprema pte aeris carente latitudine mani
festa respectu sue longitudinis / inflammato p
virtutem ignis et per motum firmamenti. et di
cuntur hec impressio draco tuomens ignem.

Tertia impressio vocatur candida / et generat
ex vapore calido et sicco in suprema pte aeris
habente paruum longitudinem et latitudines
equales tamē / ppter quod apparent quasi ro
tunde figure inflammate p calores ignis et mo
tum celi. Quarta enim impressio vocat assub
ab Ansto. et est duplex scilicet ascendens et de
scendens. et generatur hec impressio ex vapo
re calido et sicco subtili in suprema parte aeris
longitudinē et latitudinem magnā habente /
ppo: rionales tamē inflammato vebemēter et
calefacto p ignem et motum firmamēti petens
superiora ppter subtilitatem materie et vebē
mentiam inflammationis. Alia est impressio et
dicitur assub ascendēs. generatur autē ex vapo
re calido / et sicco / grosso / longitudinis et latitu
dinis equalis existente / in parte superiore me
di intersticij aeris inflammato p ignem et mo
tum firmamēti. descendit autē in ferius ppter
frigus circūstās et pondus materie grossioris
vt dicit Ansto.) Iste impressioes sunt quas
vulgus putat esse stellas de nocte cadentes de
celo vel ad celum ascendentes. fiunt et alie im
pressiones ex vapore sicco / sicut vctus qui se
cūdam Ansto. est motus vaporis sicca eleuati
a centro terre cum aere et in aere cum aliqua vir
tute celesti incorporati. Unde ventus secundum
De. Nihil aliud est q aer motus et circūagita
tus. ex fumo sitatibus enim a terra ascendēb

et aere in repellētib; generatur ventus. hanc
tamen descriptionē arguit. Ansto in thopi. qz
descriptuz nō vniuersaliter predicat de sua
descriptione. qz nō omnis aer motus est ventus
oportet enim ad hoc q aer motus sit ventus
qz ibi sit maximus impulsus / et q multum de
aere diuinus impellat. et ideo diffinit sic Lou
stan. Ventus est vapor frigidus et siccus exter
nis et aquis p calorem resolutis aere p inco:pa
tionem sui fortiter comouens et impellens.

Alij ponūt causam ventorum esse nubes in ae
re exstantes / sua mole aerem binde premē
tes et impellentes. qz ex tali motu nubium et im
pulsu fit ventus. Alij autē dicunt ventum pte
ari ex cōsticu brachio:uz maris in quatuor p
tibus terre. nam in aquilone brachium austra
le cōsticum facit in orientem / et comouet mare
ex cuius motu mouetur aer / et fit vent; qui vo
catur subfolamus. Quando vero cōstigunt i
occidente / fit ventus qui dicitur fauonius sine
sephinis. Conuerso si brachia orientale et oc
cidentale fecerint cōsticum in meridie / fit vent;
tus qui vocatur auster. Si in septentrionali fit
ventus qui vocatur boreas. Et alijs reflectio
nibus mans intermedijs / dicit ventos colla
terales generari. Alij adhuc dicunt vt dicit de
da. qz ex cauernis terre fit ventus hoc modo.
qz aer labilis ē nature. et iō subintrat cauernas
terre et exit. cum autem vna pars intrat eare et
alia subintrare fit cōsticus et mouetur aer et fit
inde ventus. et inde est colia regio ventorum q
est regio cauemosa. Primum autē generatiois
rationem ventorum approbat Ansto. in li. me
tho:zo. vbi dicit qz duo sunt genera vaporū
qui per calorem a terra dissoluitur. vnus est
humidus qui ē materia pluuiarū et aquarū p
maiorē cōdensationem vel minorē. Alter va
por est siccus et est materia omnis ventorum.
vndiq; autē puocatur ventus siue general; hoc
est manifestum. qz ventus summe mobilis est
et motus inquietus et agitationis in aere con
tatiuus. est etiam tempestuosus in mari et in
aere tempestatum generatiuus. Item si vent;
est moderatus et nauigandus in mari non cō
trarius / ita eris ipsorum est directius et pmo
sius. conuerso autem si cōtrarius fuerit et im
moderatus / periculum et timores ingent / et sig
niferis retardatiuus. Item ventus subtilitate
sua et impetu penetrat et ad interiora maris. p
cellarum et maris vndarum est eleuati; / et
siuus / in partes oppositas et diuisiuis. Item
ventus borealis cum sit frigidus et siccus ē ae
ris depuratiuus / pluuiarū nubium ac nebula
rum fugatiuus et serenitatis induciti;. Conu

verso autem australis cum sit calidus et humidus
 contrarios habet effectus / aerem enim condensat /
 turbulentiam et obscuritates generat (vt dicitur be
 da.) Item ventus quando obstaculum inuenit
 sue virtutis siue fortitudinis est ostensiuus.
 Tunc enim maxime apparet fortis et violentus
 vnde et arbores et domos sibi resistentes / diris
 it radicitus et subuertit. et ideo dicitur esse ventus
 vt dicitur Ipsi. eo quod vehemens sit violentus vir
 tus enim eius tanta est vt non solum saxa et arbores
 uellat. sed etiam celum et turbet maria atque moueat
 at (vt dicitur Ipsi.) Item ventus est humoris supflui
 consumptiuus et lubricitatis / ac immunditie
 absterfius. nam vie que per inundationem plu
 uiarum effecti sunt lubricae et sordide / per flatum
 venti sunt mude. Item tempus venti flatus
 est ignis et flammie excitatiuus. Si vero fuerit
 nimis impetuosus et intensus / erit eiusdem
 ciuus. Item ventus in suo ortu inuisibilis est
 et occultus. sed paulatim per aggregationem
 partium vaporaliu in aere est augmen recepti
 uus et suuipius manifestatiuus. et ideo dicitur
 h. methe. quod venti quando oriuntur de terra sunt
 debiles. sed postquam efficiuntur fortes / propter mul
 titudinem vaporum qui post in aere multipli
 cantur et aggregantur. Item ventus mouet circula
 riter et tortuose. nam vapor qui ascendit primo
 sursum / descendit postea in circuitu terre. et ideo
 eius motus est tortuosus et circulariter processiuus
 Item venti impetus est palearum leuatiuus /
 pulueris et cineris dissipatiuus / visicie instatiuus
 et extensiuus per sui subintrationem. Intra
 cauemosas et spongiosas terre pres. est ventus
 tremoris generatiuus. et vento enim interclu
 so et agitato in ventre terre fit tremor (vt di
 citur Aristo.) Nam pororum tam terre quam anima
 lium est ventus aperitiuus / et ad interiora terre
 subtilitate sue substantie penetratiuus. et per sui
 interductionem intrat pres aqueas / et est ventus
 in superficie aque eleuationis / et spume causa
 tiuus. Est etiam ventus in aquarum superficie.
 dissimilitudini partium et inequalitatis induci
 tiuus. Nam aqua esset equa superficialiter atque
 plana / si ventorum impulsu nullatenus moueretur
 vt dicitur Ipsi.) Item vapor ventuosus a abis
 et poribus seu alijs humoribus vi calore reso
 lutus / multarum passionum est in corpore illa
 tiuus. nam indusus in stomacho vel in inte
 rioribus viscerum torsiones generat quasi intol
 lerabiles et multas alias passiones sicut by
 dropisim / arthetici et hmoi. In auribus etiam
 facit sibilum et tinnitum. vnde infiat et impedit
 audibilem spiritum siue auditum.

Quanti autem sunt duodecim quorum
 quatuor dicuntur esse cardinales. et
 octo collaterales. Primus autem
 cardinalium dicitur subsolanus qui
 oritur in oriente sub equinoctiali parallelo. ibi
 enim quandoque fit maximus aeris impulsus
 et transuerberatione terre / vel aque in aera ex
 qua fit ventus. et dicitur subsolanus quasi sub
 solenarius. quia nascitur torrida zona sub qua
 semper mouetur sol. Ille ventus habet duos
 collaterales scilicet vulturum versus septentrionalem.
 et curum versus austrum. et possunt con
 tineri in hoc versu. Sunt subsolanus vultur
 nus et curus eorum. Hi venti sunt calidi et sicci.
 calidi quia sub sole diu morantur. sicci autem
 quia mare orientale est a nobis valde remotum
 vnde antequam ventus orientalis ad nos veniat
 si quid habeat de humore humido / totum ca
 lore solis est consumptum. ventus vero subso
 lanus est in calore temperatus. sed quando in
 vulturum dedinat omnia desiccat. quando au
 tem in curum generat nubes. Venti autem ori
 entales secundum Constan. sunt salubres in or
 tu dici. quia ab aere veniunt temperato et subu
 liato. nam vt dicitur idem regionum orientaliu
 est aer datus et parum siccus. Inter calidum et
 humidum temperat. vnde talis ventus aquas
 clarificat et eis saporem suauem administrat.
 vnde venti orientales corpora in sanitate custo
 diunt. propter suam temperiem qualitatium.
 partes etiam orientales maxime fructibus et flo
 ribus habundant plus quam aquilonares vel occi
 dentales. Item flumina contra orientem sit
 entia et mare orientales subintrantia sunt meli
 ora et saniora ac dantiora. quia ventorum orien
 talium concussionem et solis orientis reuerbera
 tione / aque substantur et depurantur. Secun
 dus ventus cardinalis est fauonius et oritur in
 occidente sub parallelo equinoctiali. et habet
 iste ventus duos collaterales scilicet circium ver
 sus septentrionem. Zephirum versus austrum
 et continentur per hunc versum. Circius occi
 su zephirus fauonius afflant. Dicitur autem
 fauonius eo quod foueat ea que nascuntur (vt di
 citur Ipsi.) Hyemem enim resoluit / gramina
 et flores producit. Est autem fauonius tempe
 rate frigidus et humidus. frigidus est quia per
 uiam motem facit sol in occidente / ad nos venit
 antequam a solanibus radijs incalescant. venti ita
 que occidentales in fine diei sunt salubriores et
 temperatores. quia sol in occidente subliat
 eos et depurat. quia ergo regiones occidentales
 calorem et humorem ideo corum aqua mutabilis

De aere et eius proprie.

et turbida eo q̄ in principio diei/radijs solari
bus non dirigatur. nam in principio diei veni-
tus ibi nimis est frigidus. in vespere vero cale-
fit (vt dicit Constan.) Tertius ventus cardi-
nalis est auster et oritur sub polo antartico eadez
de causa qua et primi. et habet duos v̄tos col-
laterales. s. notum versus orientem. et affrici
versus occidentem. qui notant hoc versu. Aq̄
die medio notus heret affricus austro. Auster
aut̄ ab hauriendo aq̄s est dicitur. Est aut̄ calidus
et humidus et fulmineus. densum facit aerem
atq̄ spissum et nebulas nutrit suo calore. por-
ros aperit et sua humiditate pluuias multiplicat
et adducat (vt dicit Jfido.) Tempestatē ma-
ri generat. qz ab imo flat (vt dicit Be.) Po-
ros corporū aperit/virtutes animales impedit
grauitates in corpore facit (vt dicit Jpo.) Vē-
ti inquit australes grauant auditus caliginosi
sunt/ et capita grauant p̄gni dissoluentes.
Dissoluit enim venti australes humores ab in-
terioribus ad exteriora sensus et grauitatem fa-
ciūt colorēq̄ corrumpit et egritudine faciūt reci-
diuationē podogram et pruritūz comouēt. epi-
lentiam et acutas febres. Venti igit̄ austrā-
lis oritur in zona iuxta polū antarticiq̄ que
p̄ nimia eius frigiditate est inhabitalis. vñ
de naturaliter est frigidus et siccus quantum est
de suo ortu/ sicut et septentrio qui flat ab aere
opposito. sed dū transit per torridam zonam/
ibi calorē assumit et qz versus meridiem venit
vbi est maior aquarum copia et loca vapore et
roze plena/humiditatem contrahit et acquirit.
Unde et apud nos calidius et humidius inue-
nitur/ et ipso flante aer predicto vapore replet̄
in pluuias resoluit. qz de ampla zona aerem i-
pellit ad nostram angustiam. ideo q̄ densat a e-
rem. vñde generant nubes quantum obiectu so-
lari radij obscurant (vt dicit Jfi.) Multas
itaq̄ habet auster laudabiles proprietates.
Quia est v̄tus mollis et remolliuitus calidus
et humidus pluuię et rozis ministratiuus/ por-
rorum terre apertiuus/ gemitū et feminū pro-
ductiuus/ nutritiuus et augmentatiuus/ superfi-
ciei terre renouatiuus pennarū veterum et plu-
marum in auidibus mutatiuus. humoz frigidum
et opacorum in corpore dissolutiuus. sudoris
et euaporationis fumositatum et humorū sup-
fluoꝝum preuocatiuus. reptiliū et vermū terre-
strium de interioribus terre eductiuus. Quare
ventus cardinalis dicitur boreas qui oritur ha-
bet sub polo arctico/ eadem de causa qua et pre-
cedentes et habet istos collaterales scilicet aq̄-
lonem versus occidentem. et chorū versus orientem.
et notantur per hunc versum. De boreas et

quilo veniūt et chorū ab alto. Et dicitur bo-
reas ab hyperboreis montib⁹ a quibus flat (vt
dicit Jfido.) Sicut auster dicitur affricus de
provincia affricę aqua frequētius solet flare.
Dicitur et septentrionalis. qz flat a p̄te aeris se-
ptentrionis et oritur ex locis aquosis et conge-
latis et constrictis p̄pter nimiam remotiōnem a
circulo solis et ex montib⁹ excelsis ex quib⁹ ad
nos venit et cum ab illis locis noqueant vapo-
res dissolui p̄pter nimiam congelationem/ aerē
serenum reddit/ et pestilentiam ab austro ortam
reprimat et repellat (vt dicit Jfido.) Eleme-
nta sui frigoris terram et aquarum superficiem cō-
stringit. et nunc in glaci/ nunc in cristalli spec-
em secundum maiorem vel minorem induratō-
nem alterat et conuertit. Vñ quatuor ergo ven-
ti cū sint frigidi et siccī corpora inderant/ et po-
ros claudunt/ humores putificāt/ spiritus et
sensus subtiliant/ vim digestiuam adiuuant/
virtutem retentiuam cōfortant/ aerem pestilen-
tem sanant. vim geratiuam augmentant (An-
de dicit Ari. libro. iiii.) q̄ in cōceptione fetus
si ventus fuerit septentrionalis natus erit ma-
sculus/ et cōuerso si fuerit meridionalis (dicit
Constan. li. v. c. vii.) q̄ ventus aquilonans hu-
mores malos cōtrahit et impedit ne in alta mē-
bra discendant. verū tamen visum facit/ p̄pter
pectoris desiccationem. terre et corporum facit
asperitates frigiditate et siccitate sua. nervos p-
curit/ contrahit/ et constringit. ideo ad motum
et operationes membra impedit atq̄ ledit. fru-
ctus et flores tenores ledit et corrumpit/ vine-
as geminantes et florentes erunt/ herbarum
et arborum virorem spoliat atq̄ tollit/ humo-
res desiccet exteriores et interiores. et ideo p̄fici-
as est nociuus. qz pulmonem suam siccitate de-
siccet et ulcerat (vt dicit Galie.) Venti frigi-
dus et siccus et de angusta zona veniens ad am-
plam aerem rarefaciens subtiliat et desiccet et
gelando partes humiditas taz terre q̄ aque su-
perificialiter coadunat. Unde dicitur aquilo q̄
si aquas ligans (vt dicit Jfido.)

Nubes est impressio facta in aere ex
multis vaporibus in medio aere
interstino aggregatis in unum cor-
pus/ ex loca frigore condensatis.
Unde nubes est communis materia ad niuez
pluuiam/ et grandinē. Dabet autem nubes
sibi generari. nam calor celestis in sua partes aq̄
et terre vaporibiles ad se subtilissime attrahit.
et partes earum subtiliores consumens/ et reser-
duum condensans in nubem conuertit. vñde
dicit Jfidorus.) Nubes est aeris densitas et

vaporum et fumositatum terre et maris attractione conglobata / aeris leuitate et ventorum impulsu / a calore in concavitate ventris nubis intercluso. hinc inde mouet nubes substantia / et in circuitu agitatur. Est autem nubes concava naturaliter et ad modum spongie cauemosa. et ideo impressionis superiorum corporum est de facili receptiua. et ideo per radios solis subintratio / nem et multiplicis forme et coloris representatiua. vt patet in arcu celesti. qui nihil aliud est quam nubes rosida quedam / in cuius substantia multiplex forma per solis radium generatur. Est autem nubes interior concava / et per sui figuracionem cum spera celi cui appropinquat rotunda est. Exterior est cometa a latere autem non est ei aliqua forma siue figura determinata. Nam quando nubes nubi lateraliter appropinquat / altera alteri in figura se reformatur (vt dicit Beda). Item nubes leuitate sue substantie sursum est motiua. et secundum quod a vento plus vel minus pellitur citius est vel tardius processiua. Item secundum quod ex sublimibus et purioribus vaporibus est composita magis est illuminatiua et impressionis radiorum solarium receptiua. Diaphanitate enim sua et transparentia / lucida est prout nisi quando ex nimis grossis fumositatibus ipsius substantia est in aere aggregata. tunc enim est obscura et per sui interpositionem inter nos et solem luminis solaris est interceptiua et a nostris aspectibus ablatiua. Est etiam caloris solaris per sui oppositionem mitigatiua. propter quod nubis presentia aestu / ribus et aliis in actu solis laborantibus est accepta. Item nubes quando calori solis in pluma resoluta / per imbrium effusionem est terre fecunda datiuia et gemitiuia ac seminum de terra productiua. Item cum omnium fere que generantur in aere sit quasi mater et communis quedam materia / diuersarum rerum est ad terram de sua substantia transmissiua. quod patet quia nunc pluit. nunc grandinat. nunc fluminat. nunc mingit / nunc resonat. Item nubes ex aquis marinis aggregata et in altum contra solem suspensa / beneficio caloris celestis est totius marine salcedinis / et amantudininis in dulcedinem conuersiua. nam de maris amantudinem non sapit neque sentit. Item nubes in pluuiaz resoluta utilis est terre et proficiua sed quando resoluta in ventum. pluuium est nocua. quia tunc est tempestatis non modicum mari vel in terra generatiua. Item nubes in alto aeris intersticio suspensa videtur celo esse proxima et conuincta cum tamen in veritate magis tene quam celo sine cogatione aliqua sit vicina. Item et

ambustus siue nimia collisio nubium est aeris aliquones inflammatiua et choruscationis ac tonitruu causatiua. Item ex vento in ventem vel concavitate nubium intercluso / fit aliqua do partium nubis subita disruptio et ex tali partem a parte subita attritione / est nubes strepitus et tonitruu effectiua. Item quando a paludibus siue cadauereb' siue alijs corruptis rebus / fit vaporum corruptorum attractio et eorum corruptione in substantia nubium preedit et ipsis nubibus corruptis / corruptio maxima est pestilentia infectiua. Item quanto nubes terre est viciniore et a celo remotiore tanto est maioris quantitas aspectuum oculis ostensiuia. Unde maxima nubes quando est vicina celo videtur minima. quod vero in se minima est iudicatur maxima / que terre est vicina (vt dicit Beda.) Item nubes ex solis vaporibus sicca et ventosis generata / solet esse deceptiua. nam imbrem futurum prehendit. sed in fine propter ventum et turbamem nihil soluit. Item nubes pluuiosa si subito et simul ad terram corruit / terre vbi cadit quia submergit eam est nocua. sed si paulatim et guttatim fuerit resoluta / magne utilitatis est frugibus collatiua. Item nubes sepe suis guttis terram rigat. sed irrigando eam sui ipsius est presumptiua. quia dum alia irrigat et humectat / per sui dissolutionem seipsam ambulat (vt dicit Grego.) Item quando vna nubes alteri nubi est contraria tempestatis et temonionis est in aere excitatiua. tranctas enim et aduersus contrarius nubium et contrarius impulsibus ventorum / ex quorum collisione vel allusione nimia fit commotio in aere et in terra.

Item est impressio generata ex nube concava et rosida ad plumas preparata in stillatijs infinitis tanquam in speculo reuolvens / habens figuram arcualem / varios colores exprimens a radijs solaribus vel lune generata. sed a radijs lune causatur / et non nisi in Lannis (vt dicit Aristo.) Item itaque celestis est nubes aquosa per omnes sui partes solis radijs penetrata (vt dicit mar.) Et dicitur arcus a similitudine arcuum arcus. nam quandam conuexitatem in summitate nubium prehendit et conuexa quedam repunit ad terram et extendit (vt dicit Bfido.) In hoc autem arcu quedam sunt permanentia ad eius generationem quedam vero ad eius speciem siue formam et figuracionem. et quedam ad eius virtutem et operationem / quo ad generationem eius attenditur quod substantia eius ex refulgentia et reflectione radiorum in nube rosida imbrifera generatur. Item quod plena facie semper respicit solem et opposito. et a sole respicitur. Item quod a terra vlt

De aere et eius proprie.

ad celum circulariter eleuatur nam duobus cor-
nibus terram patit et vertice celum tangit. qui
quanto contrahendo comprimif/ tanto plus i
conuexitate extendit/ et in figuram circuli eleua-
tur. Quantum autem ad figuram et speciem est
specius et circularis et per spicius et specula-
ris in colore multiplex est et singularis. nam in
iride ppter eius transparentiam et diaphaneis-
tatem/ refulgent species et forme sibi opposite
et obiecte. et ideo apparet coloratus. Itaque scia-
dum Beda colorem ostendit ex quatuor eleme-
ntis. nam in ipso velut in speculo forme et species
elementorum relucet. vnde ex igne conabit colo-
rem rubeum in supremo. ex terra viridem in infi-
mo. ex aere laetantem et ex aqua ceruleum in me-
dio (vt dicit Beda) Et hi colores sunt ad inui-
tez coadunati (scdm Aristo. in li. meteor.) Pri-
mo enim est color rubeus seu vinosus qui fit
ex radio tangente superficies rotunditatis nubis
Deinde sequitur color mixtus. s. blaneus vel ceru-
leus scdm qualitatem vincentem et dominantem
in vapore existente in medio nubis. Deinde
apparet in infimo coloris viridis et in inferiore
parte nubis/ vbi vapor magis est terrestis. et
hi colores sunt principaliores alij. qz scdm
Aristo philosophum multos alios habet colo-
res inter quos distinguere sensu est difficile.
Et ideo dicit philosophus qd nullus ppter
fit depingere colores arcus siue fingere. Cau-
sa autem iridis scdm Aristo. est repercussio radij re-
cedentis ad vaporem primum nubibus sicut
splendor refulgens in aqua relucet in pariete
rediens ad ipsum et cum non videatur arcus/ ni-
si per radium solis per diem. aut per radium lu-
ne per noctem impeditur ipsius visio vel ppter
turbulentiam aeris vel debilitatem visus. aut
ppter obscuritatem et densitatem nubis/ radi-
orum illuminationi resistentis. Videtur autem
tempore pluuiati qz tunc resoluitur superfluitas
vaporis coartati in nubibus et fit ex eo rotatio
parua/ in qua relucet radius sibi oppositus et
fit formatio iridis. vnde conabit varios colo-
res ex varietate vaporis in quo relucet radius
sicut dicit Aristo.) Quo ad virtutem eius et
operatione sui in repositione feruorem solis
temperat et mitigat per sui resolutionem in plu-
uiam vel in rorem inferiora vegetat et fecundat
per sui figuram et multiformem colorum variatio-
nem. superiora pulchrificat et decorat domini-
um humiditatis in aere signat. Et ideo ante iu-
dicium (vt dicit Beda et magister in historiis)
per annos quinquaginta non apparebit. hoc erit
signum desiccationis et defectus elementorum
vt dicit idem) Pacem et concordiam inter deum

et mundum designat et diuinum iudicium per di-
luuium preteritum fore denunciat et demonstrat si-
cut et solis. s. in qua parte celi sit sol sua presentia
indicat. qz nunquam est in eadem parte celi cum so-
le. sed semper ex aduerso. Sole cum exstante
in oriente/ apparet arcus in occidente. et con-
uerso. et sole exstante in meridie/ apparet arcus
in septentrione. In parte autem australi siue
meridionali nunquam apparet (vt dicit Beda)
In hora autem recte meridiei nunquam appa-
ret/ cuius rationem assignat philosophus. qz
in meridie quando mediat sol orbem/ tunc re-
splendet radius et i vtroque orizonte s. equitate
que non resplendet tunc plus in vna parte quam in
alia. et ideo non apparet arcus in aliqua parte
celi in puncto meridie (vt dicit Aristo.) (Rarissime
autem videtur de nocte immo nunquam nisi in
plenilunio (vt dicit Beda) Et hoc non conuenit
nisi bis in. l. annis secundum Aristo.)

Ros est impressio generata ex vapo-
re frigido et humido non congrega-
to in corpus nubis in inferiori parte
medij interstij aeris paruo frigore occurrente
dicit autem Aristo. qd non fit ros nisi quan-
do auster flat scdm eum. Quoniam ros est plu-
uia pauca/ pluuia est ros multus. vnde ven-
tus australis sua humiditate rorem generat et
nurit/ quem a quilo sua siccitate lambit/ et in-
tensa frigiditate comprimit et constringit. luna
etiam humiditatem suam aeri imprimit/ et ge-
nerationis roris in aere causa exstet (vt dicit Ar-
isto.) Vocans lunam matrem roris. Unde de
nocte virtute lunari in aere primo originem oc-
culte contrahit/ et tandem insensibiliter descen-
dens per herbarum superficiem suauiter se diffu-
dit. In suo autem descensu herbas et plantas vi-
gorem imbuit. et quod estus diurnus desiccans
do et consumendo indinauerat/ ros nocentius
reparat/ erigit et subtrahit. Item in herbarum
summitatibus guttatum se recolligit/ et quasi
suam originem petens ad aera ascendens/ se-
per in foliorum extremitatibus se suspendit.
Item ardorem solis non sustinens/ cito ad tra-
ctum solarium radiorum dissoluitur et penitus
evanescit. virtutem tamen suam aeri impressam
non deserit. quia per sue diffusionis presentiam
per aera effectum suum in herbis et seminibus
manifestissime derelinquit. Item ros cum sit quod
dam substantia aera et in se subtilissima in sup-
ficie/ nihilominus tamen miro modo efficacis
virtute est. quia terram inebriat et fecundat. et
medullam in granis amplificat/ et augmentat
ostreas et alios pisces conchilium in mari im-
pinguat et impregnat/ et maxime ros vernalis

Nam venio tempore ostrea se de nocte contra rorem aperit / quem descendentes intra se recipit atq; haurit / qui hauritus et piscem reficit et impinguat. et per sui incorporationem cum interioribus piscis gemmā preciosissimā generat. s. margaritam / que quāto est nobilior tanto albius atq; maior. sicut dicitur in li. gemmarū. Item pullos coquinos adducit in pluma albidos / ante q̄ nigrescant reficit et sustentat (vt dicit Grego.) Item aerem diurno calore calefactum refrigerat et temperat. et si fuerit nimis per calorem precedentem rarefactus / ros per sui incorporationem ipsum inspissat mediocriter et condensat (vt dicit Albu.) Item ros vim veneni reprimat in animalibus venenosis et coartat netantum de nocte quantum de die se diffundat. unde de serpentes latitantes inter herbas partium solent transientes ledere quāto diu flores et graminā sunt in rore. Item ros quāvis in se gustui videatur ad modum aque insipidus / tū potestatiue et effectiue est dulcissimus. et mellis ac manā herbis et floribus causat. Nam ex rore celesti in floribus mel et manā in quibusdā parte grecie generat (vt dicitur in Platone) Item ros in aere corrupto genitus et corruptione loci fit corruptus et alijs corruptus. Unde talis ros inficit flores tenellos et corrumpit segetes nouellas quā sunt adhuc insipida (vt dicit Grego.) Et talis corruptio vocatur aurogo seu nubigo (vt dicit glo. Dico. sup Jobel. i. ubi) Residuum bruti comedit nubigo (Beronim?) Nubigo est quādo tenere fuges nonno rore partium ununt et vertunt tam spicie q̄ culmini ruborem vel nigredinē vitem. et hec pestis omnia vastat etiam stipulam et fenum in tantum q̄ nec abo sunt vtilia nec fitio.

Pluua est impressio ex multo vapore frigido et humido in nube aggregato habūdante in quantitate et substantia respectu roris et magis infrigidat et humectat q̄ ille. fumi enim ex terra et aqua euaporantes vi caloris celestis ad infimā partem medij interstitij aeris attrahunt. et ibi frigore loci condensant. deinde calore humiditatem eius dissolventes / et non ex toto consumentes / guttatim resoluuntur in pluuiam et imbrem (vt dicit Be.) Et est pluua a pluralitate guttarum dicta (vt dicit Isido.) Eo q̄ interpollate et guttatim descendere consuevit. Et dicitur imber ab imbuendo. quia terram imbuunt et fecundam faciunt. terra enim sterilis manet super eius superficiem pluua non descendit. quāto autē nubes ex qua generat pluua a terra est remotior et celo vicinior / tanto suauis et cum guttis grauioribus descendit. quāto vero

tene est vicinior / tanto impetuosiore et cum subtilis grossioribus descendere proficit. venti etiam super mare discurrentes multū humorē de aq̄ superficie recolligunt / quē in materiam pluuię conuertunt (vt dicit Beda.) Item etiam aliquando tanta caloris generatio / et aggregatio radiorum et eius contractione circa nubem q̄ vapor quasi adunatur et ex vehemēti adustione in colorem rubrum commutatur. et hoc credit vulgus q̄ aliquando pluat sanguinem (vt dicit Aristo.) Est aqua pluuialis multū stiprica et costrictiua. et ideo restringit fluxū ventris (vt dicit Constan.) Est tamē subtilis substantie et leuis aque. Et ideo multū est alterabilis et conuertibilis in oppositas qualitates et ideo de facili putrescit et recipit corruptionem (vt dicit Constan.) Dulcor est tamen et rapidior alijs aquis quādo in sua puritate permanet et virtute. pluua ergo si fuerit in qualitate et quantitate temperata et tempore congrua vtilis est ad infinita. Nam terram fecundat / et ipsam si fuerit nimis sa conglutinat / caloris temperiem mitigat ac rem serenat / vicos se dat / pisces unpinguat / sic cam complexionem adiuvat et confortat (vt dicit Constan.) Si vero pluua mala fuerit ac in suis qualitatibus distemperata / ac loco ac tempore incongrua / in pluribus est nocua. Nam profunditatis immudicitie et lubricitatis est in visis et in semitis effectiua / graminum et herbarum inuulsiū multiplicatiua / fructum et seminū corruptiua. et caloris natalis in seminibus extenuatiua / densitatis et obscuritatis in aere inductiua et radiorum solarium interceptiua / nubium et nebularum aggregatiua / operum et operantium impediua / maturitatis segetum et fructuum tardatiua reumatis et fluxus prouocatiua / morborum omnium humidorum augmentatiua / sterilitatis et famis creatiua corruptionis et pestilentie inuimentis et ouibus inductiua. Nam imber corruptus corrumpit gemmas et inficit herbas pascuales. ex quamvis pastu requiritur necessario corruptela in animalibus (vt dicit Constan.)

Stilta siue stilla est vapor humidus in minutissimas partes resolutus. magis autem sunt gutte in diebus quando est calor. et resoluuntur partes nubis que prius erant aggregate propter frigus (vt dicit Aristo.) Quando enim in aere est calor adueniente frigore / velocius est congelatio vaporis siue aque. Unde dicit Aristo. in li. animalium q̄ piscatores aquam calidam fundunt super sua instrumenta vt citius congelata

De aere et eius proprie.

submergant. *Butta* autem quādo est terre vici-
nior / tanto est grossior / et conuerso. Paruitas
enim / et rotunditas eius causatur quia diu manet in
aere remoto a terra / vt dicit Aristot. Est autem
humida / mollis / rotunda / puia / et lucida / ter-
re inebrientia seminum / et graminū humectati-
ua / estus / et ardoris aeris mitigatiua. aeris pur-
gatiua / et cum sit mollissima in substantia / ta-
men ex frequenti casu est lapidum penetratiua
quere infra lib. vij.

Pruina est vapor: congelatus (vt di-
cit Aristot.) siue impressio generata
ex vapore frigido et humido non
cogregato in corpus nubis in medio interstii-
tio aeris congelato p frigiditatem loci / et tepis
in quibus nō est aliqua pars caliditatis (vt di-
cit Aristot.) Unde pruine accidit durities et frigi-
dore loci et tempis in quo generat. quia frigi-
dus vaporis partes aggregat / et contrahit / et sic pru-
ine substantiā duram reddit. et nimia enim frigi-
ditate albescit / et herbas et flores sup quos
cadit marados efficit et erunt / ad modicum so-
lis radium euanescat / et in rorem redit. et quia
pruina nihil aliud est q̄ ros congelatus (vt di-
cit Beda. Nā ros descendens ad terram frigidita-
te noctis speciem albam duram et frigidam re-
cipit. et sic in pruine substantiam superficiali-
ter se conuertit (vt dicit idem.

Grandis est stillarum pluuie / et frigi-
dis / et venti rigore in aere congelato
vt dicit Aristot.) Est eni impressio
generata ex vapore frigido / et humido a frigi-
dore fugato ad interiora nubis p dominum calidi-
circūstant. Generatur autem grandis in nubi-
bus a terra longinquis (vt dicit idem.) / et ideo
causa generationis eius est vapor: in coacuita-
tibus nubis receptus qui ex frigiditate aeris
condensat. Nam partes humide / et frigide fugi-
entes calorem aeris / se recipiunt in interioribus
nubis / et ibi inuenientes vaporem pres et ag-
gregant et in substantiam grandinis coagulāt
et congelant. et ideo in estate frequētius fiūt q̄
in hyeme / uehemens enim calor generationem
grandinis impedit. Nam dissoluēdo vaporez
eius pres aggregat pariter nō permittit. Sicut
et nimium frigus in hyeme. quia tunc nō est cali-
ditas in aere q̄ fugiens frigus se recipit intra
nubem. grandis autem rotunda / et parua descē-
dit ex supremis locis (vt dicit Aristot.) Causa-
tur autem eius paruitas / et rotunditas ex mora
eius in aere longo tempore. Unde ex reuolutō-
ne eius diuturna rotundatur / et ex aeris calore p-
tes eius aqueas resoluente minorat. In gran-
dine in locis vicinis terre generata accidit con-

trarium ex causa contraria. Grandis itaq̄ cum
impetu magno vento ipsam impellentem / et
calore dissolvente tenam petit / et percutit / et per
eius superficiem ad modum salis se dispergit
segetes flores / et fructus multū ledit frequētius
per diem q̄ per noctem descendit. cuius ratio
est quia calor diuinus fugat frigus ad interiora
nubis. Item ventus septentrionalis frigidus
et siccus rorem ab aere descendētem congelat / et
constringit. et in substantiam nubis coagulat
et conuertit (vt dicit Beda.)

Nix est impressio generata ex vapo-
re frigido / et humido / et infima parte
medij interstij congelato in corpore
nubis a mediocri frigido respectu pruine / pro-
pter admittionem caliditatis in parte / que ca-
liditas indusa in eius substantia / et non statim
deuicta a frigore circūstante / rarefacit eius sub-
stantiam / et mollificat / recipiens albedinem in
calore / propter viciniam frigidis in fine. atq̄ p-
pter expansionem / et dispersionem partium nu-
bis. et propter frigus debilitatum a calore fran-
gitur in partes latas / ad similitudinem farcte
teste a debili virtute frangentis (vt dicit Ari.)
Nix igitur generatur in nube frigida. minus ta-
men frigida est q̄ illa in qua grandis congelat.
et hoc attestatur mollities niuis. quia caliditas
admira nubibus / prohibet partes eius inspisa-
ri / et uehementius aggregari. Nix ergo aqua ē
dunior / et siccaior / et frigore constringente / grandi-
ne tamen mollior est / et admittione caloris in
ventre nubis. De albatu autem ex frigiditate in
eius superfide dominante / ad modicum calo-
rem nix in aqua resoluatur. et tam a duricia quā
ab albedine de facili immutat. et mora niuis
super terram humus impinguat. sua enim frigi-
ditate poros terre claudit. Unde reuocato ca-
lore ad interiora radicum / et seminum / fit hu-
morum interiorum attractio ad radices / et ipso-
rum inuisicatio ex qua terra impinguat. Unde
nix herbas malas / et superfluas mortificat / et at-
nuat. bonas vero nutrit / et impingat. Nix etiam
sua p̄sentia loca fetida / et humida / et sterquilima
regit / et occultat. vias / et semitas. propter sui diffu-
sionem regens / inuenerantes impedit / et retardat
in alto manē niuem cadere raro (Beda asserit et
confirmat) cuius ratio est quia manis fumosi-
tas continue exalantis niues ambulat. vel a
ventis ibidem flantibus disperguntur. vel an-
teq̄ possint condensari in niuem in pluuiam / et
nebulam resoluuntur. Item fens / et animalibus
nocumentum prestat / quia eorum regit pasua / et
vestigia manifestat. unde tempore niuis fere a
venatoribus de facili capiuntur. Item loca alta

et motuosa nix frequentat: et diuisus in montibus quod in vallibus perseverat. quod nenti frigidius liberius in montibus quod in vallibus inualescit. Insuper valles sunt montibus calidiores propter maiorem aggregationem et fractionem radiorum. et ideo nives in montibus plus habundant. Item nix vi caloris resoluta renam imbuunt remoluit/ inebriata/ quam autem resolutione frigiditatis sue coactione in sua superficie foris indurabat (ut dicit Grego.) Item nix propter sue substantie molliciem et levitatem in suo descensu strepitum vel sonum non generat. immo insensibiliter de occulto aeris descendens intersticio/ suaviter superficie terre se applicat et equaliter se coaptat. Item nix candore suo et pulchritudine ad sui spectum oculos intuentium prouocat. sed si nimis diu aspiciatur/ speciem visibilem disgregat et immutat. Item aqua nivea potenciali et actuali frigiditate sua fluxum ventris reprimunt et constringunt/ nervos percutit/ coarctat/ et opilat. superfluitatem menstruosam vel stromiosam eam continue bibentibus generat. membra stupida et quasi dormitanna cito reddit. lapidem in vesica gignit. et frigidas hydropsim prouocat et numit (ut dicit Lonstan.)

Nebula est impressio facta ex resolutione nubium resolutarum in aquam pluuialem (ut dicit Aristo.) Elapores enim sic resoluti dispersi per singulas aeris particulas ac diffusi nebulas gignunt et inducunt. et quanto tere est vicinior tanto est spissior: et obscurior: et frigidior: inuenitur. a terra vero eleuata magis est solis puia. et ideo minus est frigida et obscura. quando autem nebula a sole attracta totaliter sursum mouetur/ in materiam redit nubis. ideo future pluuie est significatiua. quando vero totaliter a radijs solis repulsa deorsum cadit et in suam redit originem deficit et euanescat. unde purgato aere futuraz praesagit serenitatem. Est autem aliquando corrupta ex vaporibus ex quibus generatur/ et tunc multum est nocua. florum etiam gemmantium vicinarum est corruptiua et diuersarum infirmitatum animalibus inductiua. latronibus et peruersis est amica. quod insidiarum ipsorum est occultatiua. itinerantium et pegrinantium impeditiua. quia in magna nebula et obscura via est incognita et incerta. radiorum solis et aliarum stellarum est interceptiua. et ideo nauigantibus est grauis et periculosa (ut dicit Beda.) quia dum nebule obscuritas manus superficiem occupat quo debeat nauis recte perire abigit et ignorat gubernaculum.

Impressionum quedam generantur in aere ex vapore duplici. Prima est tonitruum. Tonitrus igitur est impressio generata in aqua substantia nubis propter vaporis calidi et sic agitationem huc et illuc fugientis suum contrarium/ ab omni parte coartari in se et ex hoc inflammari/ extinguentis se tandem in nube et rumpentis eam (ut dicit Aristo.) Vel generatur tonitrus ex collisione nubium (secundum philosophum) quando a ventis contrariis agitate nubes ad inuicem colliduntur et mutua concussione ad inuicem in violenta contractione fit percussio in aere et strepitus. qui tonitrus est ab antiquis nominatus. Dicitur autem tonitrus vel tonitruum a terrore/ eo quod sonus terre/ et audientes (ut dicit Irido.) Nam tonus idem est quod sonus. quia interdum tam grauius concutit omnia/ ita quod celum rupisse videatur. quod cum procella vehemens ventis nubibus repente se immiserit/ turbine inualescente exitumque repente nubem excuat et constringit/ et impetu magno eradit et diuidit partes nubis/ ac si cum horrendo fragore ad aures venit. quod mirari nullus debet cum vesica quantum sit parua tamen magnum sonum compressa effiat et emittit cum tonitruo vero simul fulgur emittitur. sed celerius videtur fulgur quod clarum est. tonitrus autem tardus peruenit ad aures. quia subtilior est sensus visus quam auditus. et ideo primo videtur lucem suam fulgidum lumen quod procedit quam audiat sonitum subsequenter. sicut homo prius videt iacuum hominis arborem iuadentis quam audiat ipsum sonum (huicque Irido.) Et ista ratio Iridi. et de causa tonitruum concordat quasi cum philosopho dicente. Tonitrus inquit est spiritus ventorum in sinu nubium receptus qui virtute mobilitatis sue quasi ibet pres nubis intempit et strepitum ac fragorem tonitruum introducat (unde subdit) tonitruum est spatio aeris sibi concurrentium sonus secundum Aristo. autem in lib. meteor. Tonitruum nihil aliud est quam extinctio ignis in nube. vapor enim sicus eleuatus in calore aeris inflammatus quando a nube aquosa interceptus subito extinguatur et ex tali extinctione strepitum tonitruum generatur sicut quando in aqua extinguatur ferrum ignitum fit sonitus atque stridor. Descendit autem tonitrus sepe cum sinmine. et tunc magis ledit (ut dicit Beda.) Unde obest fructibus cum aduenit cum coruscatione et fulmine sine pluuia. cum vero cum pluuia/ prodest. ut dicit idem. Tonitruum igitur motu suo omnia concutit cerebrum commouet/ animam tenet

De aere et eius proprie.

vinum in boleis perturbat / comouet et corum
pit (vr dicit Aristo.) Si uenerit in hora cuba /
tionis auium / aues ledit / mulieres parientes
sepe abhorre facit / turres altas concutit sepe
impetu suo et deicit arbores altas destruit ra /
diatus et euellit et supereminentius i locis al /
tis q in humilibus et diuissis ledere cosueuit
vr dicit Beda.) Anfractuosum et quasi orbicu /
larem sonitum facit / et aere quodam in equa /
li susurrio per circuitum concutit, ita q strepit /
rore uehiculi exprimit quodammodo et preterdit
vr dicit Las. et talis circularis sonus accidit for /
san ex rotunditate nubium et quibus vapor si /
ue uentus qui causa est tonitruu dissimiliter agi /
tatur / qua nunc sursum / nunc deorsum nunc ante
nunc retro per cocauitatem nubium comouet.

Choruscatio secundum Aristo. com /
prehendit fulgur et fulmie et pprie /
dictam choruscationem. Nam p /
prie dicta choruscatio est apanno
subita vaporis subtilis inflammari cuanesce /
tis in aere sine descensu ad terram. Fulgur ve /
ro siue fulguratio est ignis subtilis / grossior ta /
men choruscatione ad terram descendens / que
penetrat herbas et res molles / sicut ponit phi /
losophi. vr reat in. iij. phisice. Algazel.

Fulmen est vapor ignis compa /
ctus et solidus imperuose cadens
maioris vis q sit fulgur / percutit
enim quod tangit / penetrat et vnt
siue liquefacit / diuidit / scindit et nihil corpale
ei resistit. et (secundum hoc dicit Aristo.) q ful /
gure idem est quod fenre / quia sicut idem dicit
ex subtilioribus partibus elementoru compo /
nuntur / et quibus maior vis penetrandi relinq /
tur. et ideo iaculis celestis iaculi ab Aristo. nun /
cupatur. Generatur autem ex vapore grosso co /
posito ex contrarijs et diuersis eleuato et vchem /
ti calore ignito et inflammato / qui collisione
ventorum et attritu nubium impellit / et quasi
lapis igneus de cocauitate nubium deorsum p /
violentiam ad modum iaculi comouet. unde
fulmina collisa ad modum lampadam fulgi /
da vi inflammationis discurrere per aera discer /
nuntur / et quibus ignee sunt / tamen ppter violen /
tiam motus contra naturam ignis inferius et
scendere compelluntur (vr dicit Beda.) Ii suo
autem descensu incendit et vnt. et ideo dicit ful /
gur (vr dicit Aristo.) Penetrat et fundit / tunc
dicitur fulmen. vr dicit idem vbi autem vnt /
cum fumum et fetorem pessimum gignit. super loca
alta cadere frequetius consuevit. in foeti estate
et in foeti hyeme no fiunt fulgura. sed in pntia

pio autumni / in fine veris. (Vr dicit philoso /
phus libro. ij. caplo. liij.) In hyeme et estate ra /
ro fiunt fulmina. q in hyeme ppter frigus va /
por in aere no igitur. In estate vero ppter sic /
citatem et subtilitatem aeris non fit aggrega /
tio vaporis in nubibus. sed in autumno et ve /
re est aer mollis et nubilosus. et ideo tunc sepe
fulgurat. Item idem caplo. liij. dicit idem.
fulminum plura genera tradunt. nam que sic
ca veniunt / no adurunt. sed dissipant. que bus /
mida no adurunt. sed infuscant. tertium est qd
darum vocant / quod mire est nature. Nam vi /
nus exhaurit in doleis / in tactis vasis aurum
et argenti liquet / faculis non combustis. Quid
autem sit choruscatio et vnde pueniat / diuersi
diuersimode tradiderunt. Dicit enim anpedo /
des q choruscatio est ignis occultus in nubibus
extra dijs solis. Sed hoc dicit Aristo. esse
falsum. quia si hoc esset ex omni nube choru /
scatio acaderet quia in omni nube radij ocul /
cant. Anar autem dicit q choruscatio est ex ae /
re descendente in nubem vel ad nubem et se in
ea occultante. cuius aperitio est choruscatio et
quando ille ignis extinguitur in nubibus aquo /
sis / stridor illius extinctionis vocatur tonitru /
um. Alij dixerunt choruscationem causari ex ven /
tis calidis et sicis in nubibus compressis qui
inflammant et adurunt / et ignis ex eis egredi /
ens est choruscatio / cuius splendor prius pue /
nit ad visum q sonitus ad auditu. Alij dixerunt
choruscationem no fieri per ignem. sed p aque
splendentis imaginationem que p stellarum et
nocte lucentium illustrationem in nubibus vi /
detur (sed dicit Aristo.) q iste sermo error est qz
choruscatio de die sub radijs solis vntur sicut
de nocte. secundum Aristo. autem vapor aggre /
gatus in nubibus / et earum vchementi collis /
sione attritus igitur et fit materia choruscatio /
nis. et quia habet aliquas partes terrestres / ca /
ritz grauitate mouetur inferius. et quia illa cor /
uscatio est vchementis subtilitatis / et non ve /
hementis inflammationis et adustionis. et ideo
apparet alba. et ideo corpora ad que pertingit
ne. inficit nec corrumpit. Diciturq Aristo. in. ij.
lib. meth.) Choruscationis itaq motus sub /
itus est et improuisus. subito enim apparet ab
oriente in occidente. subito sui est ostensiuus /
et subito occultatiuus. De materia enim sua
(vr dicit Grego.) In lectu oculi erit et in se sub /
ito reuertens / suam originem non relinquit. ex
sua subita apparitione. aspectus inuentum
est reperassiuus / timoris uisassiuus / per totu
obedi secundum apparenam et opunonem et
iudicium visus / sui est diffusiuus / futuri toni /

enī preambulus / 7 sui aduentus anūciatius
si pluuiam habet cōcomitantem vtilis est 7 p
ficius. Si vero pluuiā caruerit tenellis flori
bus 7 fructibus est nocius. (vt dicit Beda.)

Atra est aer leuiter motus et agita
tus estiuantibus refrigerium / algē
tibus prebens calorem. que quan
to est purior tanto delectabilior et
sanior. que si fuerit temperata 7 debitas quali
tates temporis non erit. maxime vite homi
nis est congrua 7 sanitatis conseruatiua. Si
vero econtrario modo se habuerit / maxime est
nociua. quia pestilentie 7 corruptionis nō mo
dice est inductiua. Est autem pestilentia aens
corruptio / ex siccitatis 7 pluuiarum distempe
rancia ex meritis hominum contingens (vt di
cit Isido.) Et dicitur pestilentia quasi pas
lantia. quia totam naturā hominis preambu
lat 7 de pasat. Nam corruptis aquis 7 pluuijs
7 aere / quibus spirando 7 edendo pasamur /
statim corumpimur 7 diuersis passionibus
necessario lacessamur. vt patet sup: a in eodem
libro. vbi de ppuctantibus aeris dictum est.
Sed beccata iam sufficiant.

¶ Finit Liber Undecimus.

¶ De Aibus et earum
proprietatibus.

¶ Liber duodecimus.

Expedito

Atractati de proprie
tatibus aeris 7 co
rum que in aere ge
nerant restat dicere
aliqua de his que p
tinent ad eius dece
ntiam 7 ornamentū
vt in ipsis sicut in ceteris / creaturis magnalia
extollantur. Ad ornamentū enim aeris p̄tinent
aues 7 volantia (vt dicit Beda) Et ideo aliq
paucā adiuuante xpi clemētia sūt de his huic
opusculo inferenda / nō quidam de omnibus
sed solum de aibus 7 volantibus de quibus
specialiter fit mentio in textu biblic vel in glo
sa. et p̄mo dicendū est in generali. deinde in
speciali. 7 hoc per ordinē alphabeti. Aues ita
q̄ quasi deuie id est sine via sunt dicte (vt dicit
Isido) Et q̄ ipsarum vie nō sunt in aere deter
minate 7 distincte. Aues enim motu et agita
tione alarū diuidunt aerem 7 inadūt. sed statim
post volatum aere se claudente nullū signum
sui transitus derelinquūt. Dicunt autem volu
cres / q̄ volitant alis aues (vt dicit Isido.) p
pter quod 7 alites quasi alates id est alis se le
uantes a plumbus nominantur. sine alis enī nō
volitat sine quarum beneficio de terra in ae
ra se nō leuat aut. vel ideo dicat ales ab alen
do. q̄ ab illo qui pasat volantia celi 7 escam
dat omni carni alitur id est nutritur (vt dicit Isi
do.) Attendunt enī auium pprietates 7 cō
ditiones penes multa. q̄ penes earum substā
tiam 7 cōplexionem. Nam ex duobus elemen
tis inter summe graue. et summe leue interme
dijs auium substantia est creata. Nam in earū
cōpositione aer et aqua maxime dominant. et
ideo q̄ minus habent tēditatis 7 plus ae
re leuitatis q̄ gressibilia vel aquatilia / leuita
te sue substantie habent sem super aera (vt di
cit Isido.) Aer enim indusus inter pennas
cōcauitatem auem leuiga / et vt leuiter feratur
sursum ipam disponit 7 habilitat atq̄ iuuat.
vnde quanto volucres plus habēt ventorū p̄
nositas et minus carnis / tāto facilius se sur
sum leuant vt patet in aibus prede / que cro
nitate a mole carnis altissimi sunt volatus / et
valde acuti visus / 7 magne animositatis. (vt
dicit Ansto.) Item consideratur cōditio volu